

ЗВІТ
про результати відвідування
державної установи «Полтавська установа виконання покарань (№23)»
для виконання функцій національного превентивного механізму

26.01.2023 р.

м. Полтава

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. ст. 13, 19-1, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», згідно з дорученням-вимогою від 24.01.2023р. № 729.2/23/55, групою НППМ у складі:

Носенка Владислава Володимировича головного спеціаліста Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівника групи НППМ);

Яковенко Віри Сергіївни – представника громадської організації, здійснено планове відвідування місця несвободи: державна установа «Полтавська установа виконання покарань (№ 23)» (далі – УВП (№ 23), Установа).

Підпорядкування:

Північно-Східне міжрегіональне управління з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України, начальник управління полковник внутрішньої служби Романов Георгій Владиславович;

Департамент з питань виконання кримінальних покарань, начальник Департаменту полковник внутрішньої служби Гречанюк Сергій Костянтинівич;

Міністерство юстиції України, Міністр юстиції України Малюська Денис Леонтійович.

Місцезнаходження: вул. Пушкіна, 91, м. Полтава, 36014.

Керівник державної установи «Полтавська установа виконання покарань (№23)», полковник внутрішньої служби Домашов Олексій Іванович.

Чисельність осіб, які перебувають у місці несвободи: всього в УВП (№ 23) на час перевірки перебувало 586 засуджених та ув'язнених осіб.

В камерних приміщеннях медичної частини перебувало 11 осіб, в туберкульозному блоці медичної частини 11 осіб. 13 осіб отримують замісну підтримувальну терапію, що функціонує на території УВП (№ 23), 30 осіб ВІЛ-інфіковані, отримують АРТ терапію.

Попереднє відвідування НППМ було здійснено 20.07.2021 року.

За наслідками попереднього відвідування НППМ було виявлено порушення та недоліки за результатами яких керівництву УВП (№ 23) було надано рекомендації:

1. Розробити план усунення недоліків, виявлених під час повторного моніторингового візиту із зазначенням конкретних виконавців та термінів виконання.

2. Забезпечити:

приведення умов утримання ув'язнених та засуджених в установі відповідно до вимог чинного законодавства та міжнародних стандартів;

дотримання вимог статті 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення» в частині дотримання умов ізоляції та вимог щодо роздільного тримання осіб, які раніше відбували покарання в місцях позбавлення волі – окремо від осіб, які не перебували під вартою;

належний облік видачі та використання ув'язненими речового майна та заміну зношеної постільної білизни у відповідності до вимог наказу Міністерства юстиції України від 12.02.2012 № 280/5 «Про затвердження Порядку забезпечення речовим майном та норм належності речового майна для засуджених, які відбувають покарання в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах»;

дотримання вимог Правил пожежної безпеки;

дотримання вимог законодавства про працю при залученні засуджених до праці, а також створення необхідних умов для реалізації засудженими особами до довічного позбавлення волі права на працю;

дотримання спеціальної процедури збору та утилізації медичних відходів, а саме захисних масок та рукавичок;

контроль за дотриманням маскового режиму працівниками УВП (№ 23), відвідувачами та в'язнями.

Рекомендації надані за попереднім відвідуванням місця несвободи були виконані не в повному обсязі. Зокрема, відбулось проведення ремонтних робіт та приведення у відповідність до національних та міжнародних стандартів приміщень збірного відділення, транзитних камер, та частково камерних приміщень.

Рух ув'язнених та засуджених в державній установі «Полтавська установа виконання покарань (№23)».

За 2022 рік до державної установи «Полтавська установа виконання покарань (№23)» прибуло 6531 осіб, з них 768 знов заарештованих, 819 осіб слідувало «транзитом», інші надходження – 608 осіб, тимчасово вибували з установи – 4336 осіб. Вибуло 6470 осіб, з них: 186 осіб звільнено, 552 відправлено до установ для відбування покарання, 4336 осіб, які тимчасово вибували та повернулися, 806 осіб «транзит», 590 осіб інше вибуття.

За 2022 рік в державній установі «Полтавська установа виконання покарань (№23)» померло 4 особи.

На профілактичному обліку в установі перебувало: 59 осіб, з них: 31 – схильних до членушкоджень, 5 – схильних до нападу, 29 – схильних до самогубства, 3 – схильних до вчинення втечі.

Штатна чисельність персоналу установи становить:

бюджет: 213 посад (180 посад начальницького складу (42 – старший та середній начальницький склад, 139 – рядовий та молодший начальницький склад), 32 посади вільнонайманих працівників).

Рядовий та молодший начальницький склад:

відділ режиму і охорони – 128 посад;

відділ інтендантського та господарського забезпечення – 1 посада;

відділ інженерно-технічних засобів охорони, зв'язку та інформатизації – 8 посад;

оперативний відділ – 1 посада;

водій співробітник гаражу – 1 посада.

Укомплектовано 191 посада, що складає 90 % від штатної чисельності.

Всього станом на 30.12.2022 навчання з первинної професійної підготовки пройшло 113 осіб з числа молодшого начальницького складу та 28 осіб з числа середнього та старшого начальницького складу. Підвищення кваліфікації пройшло 65 осіб з числа молодшого начальницького складу та 8 осіб з числа середнього та старшого начальницького складу.

На балансі Державної установи «Полтавська установа виконання покарань (№23)» перебуває обладнання, яке використовується як резервний засіб у разі відсутності електричної енергії а саме чотири генератори:

Агрегат АД - 30С ,(1989 року);

Генератор (2 кВт) (1969 року);

Генератор (60 кВт) (2022 року);

Бензогенератор PowermatPM - AGR, (2022 року).

Відповідальна особа за роботу даних генераторів (провідний інженер-енергетик інженерно-експлуатаційної групи установи) має посвідчення про навчання та перевірку знань «Правил технічної експлуатації електроустановок споживачів» за № 262 від 27.09.2021 року та «Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів» за № 18 від 24.01.2022.

На випадок аварійних ситуацій в наявності запасна міні-свердловина, яка забезпечить запас питної води у разі відсутності централізованого водопостачання.

Державна установа «Полтавська установа виконання покарань (№23)» отримує теплопостачання від ТОВ «ГЕНЕРУЮЧА КОМПАНІЯ ТЕПЛОІНВЕСТ П» (договір №Г-13 від.19.01.2023 року).

На продовольчому складі установи запас продуктів харчування становить:

борошна пшеничного 2 гатунку – 81кг. борошна пшеничного I гатунку – 9488 кг. крупа пшенична – 1205 кг. крупа перлова – 1301 кг. крупа ячмінна – 1377кг. крупа кукурудзяна – 909 кг. горох – 885 кг. макарони – 797 кг. м'ясні блоки на кістках – 2712 кг. консерви рибні – 25 кг. риба заморожена – 1853 кг. олія – 2276 кг. масло – 14,7кг. маргарин – 1,4 кг. сало- 2,2 кг. цукру – 66,8кг. чаю – 35,4 кг. солі – 1070 кг. дріжджі – 51,3кг. картопля свіжа – 12154 кг. капуста свіжа – 2684 кг. капуста солена – 4142 кг. капуста квашена – 4964 кг. морква консервована – 2239 кг. буряк свіжий – 1164 кг. буряк консервований – 864 кг. цибуля свіжа – 584 кг. цибуля консервована – 1278 кг.

консервовані кабачки – 986 кг. помідори солені – 1636 кг. томатна паста – 34,9 кг. сік яблучний – 70,6 кг. горіхи 2,4 кг. сметана – 5,1 кг. сир твердий – 11,2 кг. яйця курячі – 205 шт., молока згущеного – 11,7 кг. фрукти сушені – 7,7 кг. лаврового листа – 1,2 кг. крохмаль – 0,5 кг. печиво – 2,9 кг. кава натуральна – 1,1 кг. кава злакова – 0,08 кг. какао – 1,0 кг. мед – 0,95 кг.

З метою реалізації експериментального проекту Міністерства юстиції України щодо надання особам, взятим під варту, платної послуги з доступу до Інтернету та телефонного зв'язку за допомогою засобів IP- телефонії протягом 2022 року скористалися 77 осіб узятих під варту та засуджених, на суму 56796,96 грн. Ціна 1 послуги становить – 13,88 грн. Кошти в сумі 27110,88 грн. використані за послуги телефонії ТОВ «АтлантикТелеком». Залишок невикористаних коштів на 01.01.2023 року становив 29686,08 грн.

В установі забезпечено виконання вимог наказу Міністерства юстиції України від 19 жовтня 2017 року № 3233/5 «Про затвердження Порядку організації надання засудженим доступу до глобальної мережі Інтернет». Засуджені господарської обслуги та засуджені до довічного позбавлення волі мають змогу користуватися планшетами, так, у них в користуванні в 2022 році в наявності було 23 планшети, з яких 2 рахуються на балансі установи, 21 в особистому користуванні, які їм передали рідні, з них у засуджених господарчої обслуги – 14, та засуджених до довічного позбавлення волі – 7.

Охорона праці. З персоналом установи, які приймаються на службу проводиться вступний інструктаж спеціалістом з охорони праці, про що робиться відповідний запис в журналі реєстрації вступного інструктажу.

Відповідно до п. 8 та п. 9 Розділу 4 НПАОП 0.00-7.17-18 «Мінімальні вимоги безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці» на засуджених господарчої обслуги ведуться особисті картки обліку спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту. У керівника підрозділу харчоблоку (начальника їдальні) в наявності інструкції з охорони праці та вимог безпеки для робітників їдальні, інструкції з охорони праці для кухаря, інструкції з охорони праці при нарізанні хліба, інструкції з охорони праці для пекаря (затвердженої наказом по установі від 03.03.2022 року №82/АГ-22).

Також у керівників структурних підрозділів (пекарні та кухні) в наявності посвідчення про те, що вони пройшли спеціальне навчання і перевірку знань з питань охорони праці.

В УВП №23 наявний дозвіл Департаменту екології та природних ресурсів № 5323681301-7 від 30.05.2019 року на викиди забруднюючих речовин у навколишнє середовище.

Для проведення ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки (постанова Кабінету Міністрів України від 3 лютого 2021 р. № 77 «Про затвердження переліку машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України») необхідно значне додаткове фінансування КЕКВ 2240 (Оплата послуг (крім комунальних)).

У 2022 році Полтавською міською радою державній установі «Полтавська установа виконання покарань (№23)» було виділено субвенцію в сумі – 436,0 тис. грн.

Кошти витрачені на:

100 000 грн. - придбання матеріалів для ремонту спортивної зали, навчального класу та кабінету психоемоційного розвантаження;

209 000 грн. - поточного ремонту транзитних приміщень;

115 000 грн. - поточного ремонту кімнати для прийому їжі у відділенні господарської обслуги;

65 000 грн. - поточного ремонту камер для неповнолітніх;

140 000 грн. - поточного ремонту багатомісної камери № 1А;

60 000 грн. - поточного ремонту лазні для співробітників;

7000 грн. - придбання трьохколінної драбини;

99 000 грн. - придбання дизельного пального.

В державній установі «Полтавська установа виконання покарань (№23)» продовжується робота по покращенню умов несення служби персоналом та приведенню об'єктів установи у відповідність до європейських стандартів. В 2022 році введена в експлуатацію багатомісна камера (на 5 ліжко-місць) з поліпшеними умовами тримання. Зроблено ремонти двох камер, для осіб які слідуєть транзитом до інших установ. Відремонтовано камеру для осіб, які залучаються до праці. Наявна котельня, яка працює на альтернативних видах палива. Зроблено сучасний ремонт в лазні для персоналу установи, яка знаходиться на режимній території.

Облік видачі та використання ув'язненими речового майна та заміну зношеної постільної білизни приведено у відповідність до вимог наказу Міністерства юстиції України від 12.02.2012 № 280/5 «Про затвердження Порядку забезпечення речовим майном та норм належності речового майна для засуджених, які відбувають покарання в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах».

На час відвідування зафіксовано такі порушення:

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

Камери режимного корпусу №1 поста № 5 потребують проведення капітальних ремонтів, а саме: заміни систем – електро, тепло, водопостачання та водовідведення, облицювання стін та підлоги кахлями, відокремлення санітарного вузла, обладнання душової кімнати, заміни ліжок.

Для проведення вищевказаних робіт відсутня можливість у зв'язку з тим, що над вказаними камерами знаходяться прогулянкові дворики, покрівля яких перебуває у аварійному стані, а саме: в покрівлі значні тріщини, що надає змогу залишкам атмосферних опадів потрапляти до камер режимного корпусу №1 поста № 5, в яких перебувають особи, взяті під варту. Внаслідок протікання води в камерах утворюється пліснява та сирість, що спричиняє захворювання у осіб, взятих під варту, а також створюються нелюдські умови тримання.

Для проведення вищевказаних робіт необхідно кошти в сумі - 1 млн. 600 тис. грн.

В'язні залишаються обмеженими у доступі до питної води. В камерах відсутні бачки з питною водою, що є порушенням Порядку забезпечення, обліку та експлуатації меблів, інвентарю і предметів господарського призначення та норм їх забезпечення та експлуатації в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах Державної пенітенціарної служби України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 27.10.2016 року №1118/5, а також недотримання рекомендацій Європейських пенітенціарних правил.

Даний факт адміністрація установи пояснює наявністю протоколу дослідження води, відповідно до якого вода, що подається через централізовану мережу водопостачання, є придатною до вживання.

Порушення права в'язнів на повагу до їх гідності (стаття 21 Конституції України, Кримінально-виконавчий кодекс України, Закон України «Про попереднє ув'язнення», Європейські пенітенціарні правила, Стандарти Комітету запобіганню катування).

В УВП (№ 23) порушується право засуджених на рівність та повагу до їх гідності. Зокрема, в установі порушують вимоги статті 115 Кримінально-виконавчого Кодексу України, статті 11 Закону України «Про попереднє ув'язнення» в частині дотримання норми площі в камері для однієї, взятої під варту, особи, яка в більшості багатомісних камер менша 2,5 квадратних метрів та 4 квадратних метри у засуджених до довічного позбавлення волі.

У порушення вимог ст. ст. 16, 18 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України», ст. 150 Кримінально-виконавчого кодексу України в УВП (№ 23) не створені відповідні умови для відбування покарання засудженими до довічного позбавлення волі.

В УВП (№ 23) утримується 21 особа засуджена до довічного позбавлення волі, з них: 17 - відбувають покарання згідно з вироками, що набрали законної сили, 3 - вироки щодо яких не набрали законної сили, 1 - тимчасово залишений в установі в порядку ст. 537 Кримінального процесуального кодексу України на час розгляду іншого кримінального провадження.

Вказані засуджені тимчасово утримуються у відокремленому секторі на внутрішньому посту № 3 у шести маломісних камерах, які раніше використовувались для тримання осіб, взятих під варту, а не у відповідно обладнаному секторі. Загальна площа даних камер (без санвузла) складає 62 м. кв., та достатня для одночасного утримання 13 осіб з розрахунку не менше 4 м.кв. на одну особу.

Як наслідок від засуджених до довічного позбавлення волі надходять обґрунтовані скарги з вказаного питання.

З вересня по грудень 2017 року спеціалізованою організацією проводились роботи по реконструкції режимного корпусу № 1 установи для

тримання засуджених до довічного позбавлення волі, які на даний час не завершені. На даний час під ремонт задіяні 52 камери на 3-х поверхах режимного корпусу, загальною площею 473 м. кв. , що в свою чергу зменшило кількість камер для утримання ув'язнених (засуджених). Даний корпус рахується як об'єкт незавершеного будівництва та не використовується для утримання ув'язнених (засуджених).

Крім того, камерне приміщення транзиту № 1а розраховане на перебування 22 осіб, має площу 47,2 м.кв., що складає 2,145 м.кв на одну особу, та є порушенням норм статті 11 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

Порушення права на приватність (ст. 28 Конституції України).

Відповідно до ч. 1, п. 2 глави II Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 14.06.2019 № 1769/5 (далі-Правила) ліжка в камерах встановлюють так, щоб забезпечити право на приватність ув'язнених (засуджених), та у кількості, що відповідає встановленій нормі жилої площі на одну особу. Однак всі камери УВП (№ 23) обладнані спальними місцями (нарами), що розташовані впритул та вмонтовані в підлогу. Таке розташування порушує право осіб на приватність.

Первинний медичний огляд та фіксація тілесних ушкоджень.

Відповідно до Правил, всі ув'язнені та засуджені, які прибули до УВП (№23), підлягають обов'язковому первинному медичному огляду з метою виявлення осіб, які мають тілесні ушкодження та становлять епідемічну загрозу для оточення або потребують екстреної медичної допомоги.

Первинний медичний огляд ув'язнених і засуджених проводить медичний працівник (відповідно до посадових обов'язків) у медичному кабінеті збірного відділення поза межами чутності і (окрім іншого на його вимогу) поза межами видимості немедичного персоналу.

У разі виявлення тілесних ушкоджень в ув'язнених чи засуджених медичний працівник складає довідку у трьох примірниках, у якій детально зазначає: відомості (письмова заява, усне або письмове пояснення) ув'язненого чи засудженого, які стосуються медичного огляду (включаючи відомості про неналежне поводження); припущення медичного працівника з огляду на твердження ув'язненого чи засудженого та об'єктивні медичні показники, а також обґрунтування їх співвідношення; вичерпний опис об'єктивних медичних показників, характер ушкоджень, їх розміри та розташування.

Перший примірник довідки після розгляду начальником УВП (№23) або особою, яка виконує його обов'язки, долучається до матеріалів особової справи, другий – до медичної картки ув'язненого чи засудженого, а третій видається ув'язненому чи засудженому на руки. До довідки медичний працівник додає фотографії наявних тілесних ушкоджень ув'язненого чи засудженого.

Про факт виявлення тілесних ушкоджень в ув'язнених чи засуджених медичний працівник упродовж доби письмово інформує прокурора та керівника відповідної філії ЦОЗ ДКВС України, а начальник СІЗО або особа, яка виконує його обов'язки, міжрегіональне управління.

Було вивчено медичну документацію та журнал обліку виявлення тілесних ушкоджень у осіб, які прибули до УВП (№ 23). Всіх новоприбулих осіб оглядають, виявлені тілесні ушкодження фіксують у журналі, медичних картках та довідці. Начальник медичної частини повідомляє про вказані факти прокурора та керівника установи, проте в Журнал обліку виявлення тілесних ушкоджень у осіб, які прибули до УВП (№ 23) не вносяться данні щодо повідомлення прокурора та керівника УВП (№ 23), Інформація про повідомлення відповідних органів влади фіксується лише у відповідній документації медичної частини № 23 філії ЦОЗ ДКВС в Полтавській області.

До звіту додаються наступні документи та матеріали:

1. Фотознімки отримані за результатами відвідування ДУ «Полтавська установа виконання покарань (№23)»

**Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України
з прав людини**

Владислав Носенко

Додатки до звіту

Фото 1.

Фото 2.

Фото 3.

Фото 4.

Фото 5.

Фото 6.

Фото 7.

Фото 8.

